

танкодоступних ділянок місцевості, а також фортифікаційному обладнанні оборонних позицій, в першу чергу для укриття для особового складу – перекритих щілин, бліндажів.

2. У 2022 р. основні зусилля 91 опп були зосереджені на підтримці військ (сил) ЗС України, у тому числі інженерному забезпеченні Балаклійсько-Куп'янської (06 – 13 вересня 2022), Лиманській та Херсонської (29 серпня – 11 листопада 2022) наступальних операцій.

3. У 2023 р. підрозділи зведених загонів 91 опп продовжили виконання бойових завдань інженерного забезпечення, у тому числі при виконання непрятих завдань для яких полк не призначений.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. 91-й окремий полк оперативного забезпечення (Україна) / Вікіпедія / URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/91>; 91: Доброго ранку, ми з Охтирки! / Good morning, we are from Okhtyrka! / <https://www.youtube.com/watch?v=Cwdf44EiuRs> (дата звернення: 10.03.2025).
2. Витяг з журналу бойових дій інженерно-саперного батальйону 91 опп(дата звернення: 10.11.2023).
3. Указ Президента України від 14.03.2022 №134/2022 Про відзначення державними нагородами України (дата звернення: 15.03.2025).
4. Указ Президента України від 26.06.2022 № 447/2022 Про відзначення державними нагородами України (дата звернення: 15.03.2025).
5. Ігаль Левін Швидкість та натиск. Три найуспішніші наступальні операції ЗСУ / 31 грудня 2022 / <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/543251-tri-samyh-uspeshnyh-nastupatelnyh-operacii-vsu> (дата звернення: 17.03.2025).

Кропачева Н. М.,
науковий співробітник,
відділ науково-освітніх інформаційних ресурсів,
Державна науково-педагогічна бібліотека імені В. О. Сухомлинського,
veritas59@i.ua

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СУПРОВІД ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОБДАРОВАНОЇ МОЛОДІ ЯК СКЛАДНИК ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ

Анотація. Виокремлено та охарактеризовано бібліографічні аспекти інформаційної підтримки наукового становлення майбутніх дослідників, яка розглядається як значуща складова впровадження інтелектуального потенціалу обдарованої молоді. Окреслено основні напрями підтримки обдарованої молоді на загальнонаціональному рівні.

Ключові слова: майбутні дослідники, інформаційне забезпечення, освітянські бібліотеки.

Abstract. The bibliographic aspects of information support for the scientific formation of future researchers, which is considered as a significant component of the

implementation of the intellectual potential of gifted youth, are highlighted and characterised. The main directions of support for gifted youth at the national level are outlined.

Keywords: future researchers, information support, educational libraries.

Вступ. Обдарованість є важливою складовою у структурі дослідницьких умінь майбутніх науковців, оскільки вона включає високий рівень здібностей, інтелектуальний та творчий потенціал особистості.

Мережа освітянських бібліотек МОН України і НАПН України сприяє і забезпечує інформаційний супровід розвитку цих компонентів обдарованості через проведення інформаційно-бібліографічної, організаційної та консультативної підтримки становлення майбутніх дослідників.

Мережа освітянських бібліотек МОН України і НАПН України відіграє вирішальну роль у фаховій підготовці майбутніх дослідників. У сучасних умовах тотальної цифровізації та глобалізації їхня діяльність набуває виключно особливої значущості. Адже бібліотеки є не лише інформаційними центрами, а й інтерактивними платформами для розвитку наукового потенціалу молоді. Важливо дослідити, яким чином бібліотеки сприяють формуванню інформаційної грамотності, розвитку творчих здібностей та інтеграції обдарованих учнів до наукової спільноти, які з часом стануть науковою елітою України, примножуючи науковий, інтелектуальний потенціал нашої держави.

Аналіз останніх досліджень. Інформаційний огляд наукових досліджень з означеної тематики підтверджує, що система освітянських бібліотек адаптується до вимог цифрової епохи, пропонуючи нові форми інформаційного забезпечення фахової підготовки майбутніх дослідників.

Визначення обдарованості інтерпретується нами в руслі інтегративної сукупності чотирьох компонентів: достатній рівень обдарованості та мотивації, інтелектуальний потенціал та креативність, що підкреслюють значимість інформаційної підтримки її становлення.

Зазначимо, що в процесі інформаційного огляду нами використовувалися матеріали наукових заходів, організатором яких є Інститут обдарованої дитини НАПН України, в структурі наукового доробку якого є проведення спеціалізованих конференцій, семінарів з актуальних питань обдарованої особистості, в яких активну участь приймають фахівці мережі освітянських бібліотек, викладачі, вчителі та організатори закладів освіти всіх рівнів.

В зазначеному контексті виокремимо деякі підходи до розуміння обдарованості, враховуючи складність та багатогранність зазначеного поняття.

Ресурсний потенціал наукових бібліотек охоплює значний спектр питань щодо формування належного рівня інформаційного пошукового запиту, що розглядається як важливий компонент інформаційної культури майбутнього

дослідника та ключовий чинник інтелектуального розвитку обдарованої особистості. З-поміж педагогічних стратегій, в зазначеному аспекті, – як зазначає дослідниця Л. Горбань, – слід особливу увагу звернути на проблемне виховання, організацію проєктної роботи, проведення відкритих досліджень, що уможливить комплексний підхід до підтримки креативних учнів педагогами, які набувають нових якостей коуча, тьютора, консультанта, фасилітатора [2].

Одним з методів формування креативного розвитку обдарованої особистості є збагачення навчального контенту через призму вертикального та горизонтального «розширення знань» та одночасне прискорення навчального процесу із залученням обдарованих особистостей до різних досліджень та проєктів науково-пошукового характеру. Дослідниця І. Бурлаєнко пропонує розробляти індивідуальну програму навчання для обдарованого учня, яка могла б включати: базовий навчальний план із предметом як відправною точкою для створення програми; діагностику; командну роботу над розробкою програми. Окрім того, розвиток здібностей обдарованої особистості слід проводити через участь у конкурсах, олімпіадах, турнірах, дискусійних клубах, інтернет форумах [1].

На основі власного досвіду створення сприятливого середовища для обдарованих учнів О. Зіновєєва і М. Зіновєєва розглядають основні аспекти впровадження ідей проєкту «Школа юного науковця» в Запорізькому обласному центрі науково-технічної творчості учнівської молоді «Грані» Запорізької обласної ради [3].

Нормативно-законодавчі компоненти інформаційного забезпечення підтримки обдарованих учнів в контексті діяльності мережі освітянських бібліотек розглянуто Н. Кропачевою з акцентом на діяльності в цьому напрямі ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як координаційного центру їхньої діяльності. Так, предметом наукової розвідки є бібліографічні видання в галузі інформаційної підтримки обдарованих учнів та молоді [4; 5].

Використовуючи досить загальний концепт «мережа освітянських бібліотек МОН і НАПН України» ми розуміємо багаторівневий та поліфункціональний склад зазначеного концепту, в структурі якого є бібліотеки закладів вищої освіти, універсальні обласні наукові бібліотеки, наукові бібліотеки наукових установ НАПН України, бібліотеки закладів загальної середньої освіти. Відтак, поняття «освітянські бібліотеки» в нашій розвідці тлумачиться в широкому контексті, який дає можливість використовувати його по відношенню до бібліотек закладів вищої освіти і універсальних наукових бібліотек обласного підпорядкування.

Виклад основного матеріалу. Функціонування загальнонаціональної системи підтримки талановитих і обдарованих дітей потребує удосконалення нормативно-законодавчого та організаційного напрямів інформаційного забезпечення, зокрема надання Українському державному центру «Мала

академія наук» України Міністерства освіти і науки України та НАН України статусу національного; розширення територіальних центрів Малої академії наук учнівської молоді, вирішення питань розміщення таких закладів; проведення Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів; проведення Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України. Функціонування цих закладів уможлиблює охоплення і залучення значної кількості дітей, незалежно від територіального перебування; розгортання їхньої діяльності проводиться в межах навчальних дисциплін та в рамках виконання наукових проєктів фундаментального та прикладного характеру.

Освітнянські бібліотеки відіграють ключову роль у підготовці майбутніх дослідників, забезпечуючи доступ до необхідних інформаційних ресурсів, підтримуючи розвиток інформаційної грамотності та сприяючи інтеграції в глобальну наукову спільноту. У сучасних умовах цифровізації та відкритої науки бібліотеки трансформуються в активних учасників науково-дослідницького процесу, адаптуючи свої послуги до потреб майбутніх науковців.

Відмітимо, що нормативно-законодавче забезпечення і підтримки молоді має неперервний характер, починаючи з 1991 р. Так, з-поміж основних документів, прийнятих за цей період, слід назвати Програму «Щодо концептуальних засад системи виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді»; «Про основні засади державної підтримки обдарованих дітей та молоді в Україні»; Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті; «Про утворення Інституту обдарованої дитини» [4; 5].

Законодавче закріплення та методологічне розгортання інформаційного забезпечення процесу виявлення, розвитку та підтримки обдарованої учнівської молоді, здійснення її професійної орієнтації знаходимо в Положенні про Наукові Товариства учнів, які є своєрідною формою «науково-пошукових об'єднань дітей та молоді дослідницько-експериментального напрямку позашкільної освіти та в Правилах проведення Всеукраїнського конкурсу – захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України» [6; 7; 8; 9].

Зауважимо, нормативний та організаційний складники інформаційного забезпечення розглянуто нами як дві пріоритетні складові, що не охоплюють весь багаторівневий за цільовим спрямуванням механізм підтримки обдарованої молоді.

В той же час слід сфокусувати увагу на методичних аспектах інформаційної підтримки діяльності Малої Академії наук та інших закладів освіти, в освітньому процесі яких не виокремлено бібліографічні аспекти досліджуваної проблеми.

Зокрема, виокремимо такі складові, що можуть бути в довгостроковій перспективі одними із перспективних напрямів неформальної освіти, що здійснюватиметься бібліотечними фахівцями-практиками, а саме: оволодіння

навичками пошуку необхідних джерел, складання бібліографічних описів знайдених джерел; вміння працювати з бібліотечними менеджерами; аналітико-синтетичне згортання інформації як основний різновид дослідницьких вмінь майбутніх дослідників; вивчення пошукових можливостей наукометричних платформ Web of Science, Scopus; створення профілю науковця в Google-Академія, ORCID.

Висновки. Узагальнюючи вище наведені положення й проміжні в сенсі репрезентованих нормативно-законодавчих документів, а також враховуючи практичні напрацювання фахівців закладів освіти всіх рівнів і типів, а відтак і бібліотечних установ цих закладів, можемо зробити такі висновки: зміст інформаційно-бібліографічного супроводу наукових досліджень з означеної тематики націлений на впровадження таких напрямів: формування дослідницьких вмінь, зокрема, навичок працювати з бібліографічними менеджерами; аналітико-синтетичного опрацювання документів та створення на їх основі бібліографічних, аналітичних та реферативних документів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Бурлаєнко Т. І. Практичний аспект формування креативного розвитку обдарованої особистості / Т. І. Бурлаєнко // STEAM-освіта: від теорії до практики» : матеріали конференції (Київ, 12–14 червня 2024 р.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. – С. 168–170. – Режим доступу: <https://surl.li/gpgxzt>. – Назва з екрана.
2. Горбань Л. В. Педагогічні стратегії для підтримки креативного розвитку обдарованих учнів у STEAM-освіті / Горбань Л. В. // STEAM-освіта: від теорії до практики : матеріали конференції (Київ, 12–14 червня 2024 р.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. – С. 161–168. – Текст доступний також в Інтернеті: <https://surl.li/abhfxp>.
3. Зіновєєва О. Створення ефективного STEAM-середовища «Школи юного науковця» для обдарованих дітей: практичні аспекти та виклики / О. Зіновєєва, М. Зіновєєва // STEAM-освіта: від теорії до практики» : матеріали конференції (Київ, 12–14 червня 2024 р.). – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. – С. 232–236. – Текст доступний також в Інтернеті: <https://surl.li/gpgxzt>.
4. Кропочева Н. М. Впровадження STEAM-технологій в освітнє середовище мережі освітянських бібліотек МОН і НАПН України: інформаційно-бібліографічний контекст / Н. Кропочева // STEAM-освіта: від теорії до практики. матеріали круглого столу (Київ, 24 берез.2023 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України, Ін-т обдар. дитини НАПН України. – Київ, 2023. – С. 186–192. – Режим доступу: <https://surl.li/malmpg> (дата звернення: 11.10.2024). – Назва з екрана.
5. Кропочева Н. М. Інформаційне забезпечення наукових досліджень з проблеми обдарованості: нормативно-правовий та організаційний компоненти / Наталія Кропочева // Лідерство і обдарованість: сучасний науковий дискурс і освітня практика : матеріали Всеукр. наук.-практ. онлайн-конференції (м. Київ, 14–19 лют. 2024 р.) / Ін-т обдар. дитини НАПН України. – Київ, 2024. – С. 531–537.

- Режим доступу: <http://surl.li/tnhfy> (дата звернення: 12.10.2024). – Назва з екрана.
6. Про гранти Президента України для обдарованої молоді [Електронний ресурс] : указ Президента України від 2 серп. 2000 р. № 945/2000 : [станом на 12.07.2013 р.] // Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2013. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/945/2000> (дата звернення: 23.01.2024). – Назва з екрана.
 7. Про заходи щодо розвитку системи виявлення та підтримки обдарованих і талановитих дітей та молоді : [Електронний ресурс] : Указ Президента України від 30.09.2010 р. № 927 // Законодавство України / Верховна Рада України. – Київ, 2010. – Режим доступу: <http://surl.li/jefqe>. – Назва з екрана.
 8. Про затвердження Положення про наукові товариства учнів [Електронний ресурс] : Наказ М-ва освіти і науки України від 10.11.2014 р. № 1287// Законодавство України / Верхов. Рада України. – Текст. дані. – Київ, 2014. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1495-14> (дата звернення: 31.01.2024). – Назва з екрана.
 9. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2021–2025 роки : Розпорядження Каб. Міністрів України від 23 груд. 2020 р. № 1669-р // Законодавство України / Верховна Рада. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1669-2020-%D1%80#Text>. – Дод. : Концепція. – Назва з екрана.

Роман Кузнецов,
аспірант,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка,
newmulo@ukr.net,
<https://orcid.org/0000-0003-4704-8119>

ІМЕРСИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ (СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ – БУДІВНИЦТВО ТА ЗВАРЮВАННЯ)

Анотація. Публікацію присвячено дослідженню імерсивних технологій (віртуальна, доповнена, змішана та розширена реальність) у процесі підготовки майбутніх бакалаврів професійної освіти за спеціалізацією «Будівництво та зварювання». Означено низку освітніх платформ як засобів створення імерсивного освітнього середовища, здійснено аналіз потужностей імерсивних технологій для створення віртуальних лабораторій, моделювання складних процесів, опанування вивчення технічних дисциплін. Наголошено на мотиваційній ролі імерсивних технологій в організації освітнього процесу, у формуванні критичного мислення через інтерактивне навчання. Описано переваги та виклики впровадження імерсивних технологій в сучасних умовах трансформації вищої освіти, і професійної зокрема.

Ключові слова: імерсивність, імерсивні технології, віртуальна реальність, доповнена реальність, професійна освіта, будівництво, зварювання.